# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 131. Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 7 червня 1935. — VOL. XLIII. No. 131. Jersey City, N. J., Friday, June 7, 1935. THREE CENTS


## ВЕЛИКИЙ СТРАЙК У ТОЛІДСЬКИХ ЕЛЄКТРОВНЯХ

ТОЛІДО (Огайо).—Робітники в фабриці електрики підприємства „Толідо Едисон Ко." та його канцеларійні урядники вийшли в середу, в 7-мій годині рано, на страйк, щоб добитися нового контракту з підприємством на предложених ними умовах.

Страйк має велике значіння передовсім тому, що він перерве роботу в багатьох підприємствах, котрі беруть електричну силу від „Толідської Едисонової Ко." Він може теж перервати освітлення міста, бо міські резервові фабрики для роблення електрики можуть вистарчити тільки на якийсь час.

Секретарка праці, панна Перкинс, телеграфувала з Вашингтону провідникам страйку, що вона пробує довести до нових переговорів між спорячими сторонами, та просила провідників страйку не відтинати електричної сили від найважніших інституцій. Провідники страйку заявили, що вони дадуть електрику для шпиталів, водопроводів, огневої алярмової системи та газет.

Робітники домагаються в новім контракті підвишки робітничої заплати.

### КОНҐРЕС ПРОБУЄ РАТУВАТИ „НАЙРУ".

ВАШИНҐТОН. — Провідники більшости почали вже практичні кроки, щоби вратувати уряд відбудови краю, наскільки це можливе супроти недавного рішення найвищого суду Злучених Держав.

Вони виробили вже проект закона про продовження „Найри" до 1-го квітня 1936 року; з цього проекту усунено всі постанови, що могли би дати основу для нового процесу.

Вони свідомі того, що їм не лишається багато часу та що в найкращім випадку конґрес зможе ухвалити тільки тимчасовий закон.

### КЛОПОТИ ТИСЯЧ РОБІТНИКІВ „НАЙРИ".

ВАШИНҐТОН. — Провідники уряду для відбудови краю відбули конференцію з президентом Рузвелтом у справі допомоги урядовцям „Найри", з котрих багато стратить роботу через зменшення штабу цього бюра. Серед 5,400 урядовців цього бюра панує повний хаос, бо ніхто не знає, кого уряд задержить при роботі, а кого відправить.

Ґенерал Джансон, що колись був головою „Найри", просив у своїй радіовій промові, щоб люди подали урядови якісь нові пляни „Найри", але з краю на це не було майже ніякого відгуку.

### ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ.

НЮ ЙОРК. — У віліємсбурськім відділі організації „Вай-Ем-Сі-Ей" у Брукліні знайдено тіло Бенджемина Берґмена. Хоч лікарі кажуть, що причиною смерти було самогубство, поліція робить слідство, щоби переконатися, чи не було це вбивство, бо Берґмен свого часу розкрив поліції широко розгалужений заговір пачкувати до Америки чужинців. Між людьми, котрих Берґмен вказав поліції, були і державні урядники.

### ВИКРАЛИ ВДРУГЕ.

ГАВАНА (Куба). — Шість узброєних людей викрали Антонія Сан Міґуеля, президента „Ґвантанамської й Західньої Залізниці", котрого вважають найбогатшою людиною Куби.

Бандити були перебрані за жовнірів. Вони схопили Міґуеля, як він підїздив до власної палати, та вивезли в невідомім напрямку. Це вже друге викрадення Міґуеля за останні два місяці.

### ЗА ВБИВСТВО НА ТЛІ СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК. — У місцевім стейтовім суді покінчилася розправа проти 36-літнього Джеймса Ланце, обвинуваченого за вбивство Горейса Меловна підчас страйку 21-го листопада м. р.

Ланце був колись власником самостійного підприємства, а Меловн був у нього наставником. Ланце вбив його з ненависти, якою накипів до Меловна ще до страйку.

На розправі вдова по Меловні домагалася від суду високого присуду кари, бо, мовляв, убивство мужа осиротило її й дитину. Ланце заявив, що він був хвилево божевільний, та обіцяв помогти вдові й сироті по виході з тюрми. Судя наложив на нього кару вязниці від півосьма до 15 літ.

### ЗАЇХАЛИ АВТОМ У ЗАЛИВ.

СТЕПЕЛТОН (Статен Айленд). — Автомобіль, котрим їхали Джозеф Фленері й Чарлз Андерсон з праці домів, похоснувся на дорозі та звалився в морський залив. Оба втопились.

### ЖІНОЧА КОНВЕНЦІЯ ЗА „НАЙРУ".

ДІТРОЙТ. — На відбуваючійся тут конвенції Ґенеральної Федерації Жіночих Клюбів багато бесідниць говорили за вдержання робітничих заплат, заведених на основі кодексів, установлених урядом для відбудови краю.

## В СПРАВІ КВЕСТІОНАРІВ ДЛЯ ПРОПАМЯТНОЇ КНИГИ У. Н. СОЮЗА

**Минає вже три місяці, як розіслано відділам У. Н. Союза „Квестіонар" з проханням негайно його виповнити і звернути редакції „Свободи" для Пропамятної Книги. Є ще багато відділів, які не виповнили досі цього обовязку. Це такі відділи:**

**3, 12, 14, 15, 17, 21, 22, 26, 27, 31, 34, 41, 43, 50, 53, 54, 68, 71, 74, 76, 77, 78, 80, 82, 82, 83, 101, 110, 111, 115, 118, 119, 126, 129, 133, 139, 150, 153, 154, 158, 159, 162, 165, 176, 180, 186, 187, 189, 197, 201, 205, 208, 212, 214, 216, 222, 226, 228, 229, 233, 240, 249, 252, 257, 260, 261, 263, 273, 278, 279, 299, 312, 314, 315, 316, 322, 328, 333, 342, 354, 360, 361, 366, 368, 372, 378, 386.**

**Звертаємо на цю обставину увагу урядників згаданих вище відділів, як і членства. Та підкреслюємо, що те занедбання спричинює проволоку в праці над Ювилейною Книгою. Коротка історія кождого відділу повинна і мусить бути в Пропамятній Книзі. Справа це проста і кождому зрозуміла. Чомуж зволікати з нею?**

### ПОЛЬСЬКІ ШОВІНІСТИ В МІСЬКІЙ РАДІ У ЛЬВОВІ.

Проти української вистави у Великому Театрі виступив у вівторок, 7. травня ц. р., на засіданні міської ради у Львові інж. Думін, обурюючись на те, що попереднього дня відступлено салю того театру (очевидно — за добрі гроші!) на виставу песи „Посол до Бога". Але як ішла будова того міського театру, то говорилося, що він призначений для всіх мешканців міста; мали навіть іти на переміну опери польські з українськими... А нині сама вистава в українській мові й розліплені на місті українські афіші колять декого в очі!

### ЖІНКА, ЧИ КУПЛЕНА ГОСПОДИНЯ.

Апеляційний суд у Варшаві розглядає сензаційну справу у звязку з продажем доньки. Заможний кольоніст у селі Клєтові, пов. Радом, Влад. Перунський, мав хору жінку. В тім селі був теж бідний селянин, Йосиф Таргонський, що мав уродливу доньку, 20-літню Софію. Отже Перунський предложив Таргонському купно його доньки за 6,000 зл., щоби доглядала його жінку. Бідний селянин згодився радо й одержав 3,000 зл. на руку, а решту мав діставати ратами. Дівчина перенеслася зараз до Перунського і сталася відразу господинею дому. Жінки свого господаря вона зовсім не хотіла доглядати. Не подобалося це 23-літньому синови Перунського, Маріянови, що почав протестувати проти батьківської трансакції. Почалися сварки, аж нарешті син, доведений до краю, стрілив крізь вікно і вбив свого батька. Справою занявся суд і засудив Маріяна Перунського на рік вязниці. Проти того присуду відкликався прокуратор, і апеляційний суд, розглянувши справу, відложив її, щоби вислухати опінію психіятрів.

### ЛІКАР І ПАЦІЄНТ УМИРАЮТЬ ОДНОЧАСНО.

Трагічний випадок склався в мадярській місцевости Везпрем. До хорого, що зазнав серцевого удару, покликано 73-літнього лікаря, д-ра Розенберґа. Коли лікар прийшов до пацієнта і мав зробити йому інєкцію, в тій самій хвилині упав на землю, пораженим апоплексією. За кілька хвилин умер теж пацієнт від другого серцевого удару.

### 50 ДНІВ ГОЛОДІВКИ.

Лікарі Казаковського Інституту впевняють, що один совєтський громадянин побив рекорд голодівки. Його взяли для дослідів. Перші 4 дні він нічого не їв і не пив, пізніше пив щоденно три склянки води. Зпочатку не міг спати, пізніше спав дуже добре, але бачив у сні ввесь час стіл з харчами. Стратив він 26.5 проценту своєї ваги. Досі найбільше тратили ті, що голодували, 23.5 проц. Витримав 50 днів і поволі вернувся до повного здоровля, не відчуваючи ніякої шкоди для організму.

### КОЛИ НЕМА КАТА.

На острові Ґернезей засудили на смерть служницю Єлисавету де ля Мар, що вбила свого 70-літнього хазяїна. Від 100 літ не засудили там нікого на смерть і офіціяльного ката там нема. Закон каже, що його обовязки повинен виконувати начальник поліції. Начальник поліції заявив, що волів зректися свого уряду, ніж виконати присуд.

### ШАЙКА ВЛОМНИКІВ ПІД КЛЮЧЕМ.

Перемиська поліція арештувала шайку вломників, що в ночі добулися були до бюра української „Щадниці", розпороли касу, але грошей не забрали, бо хтось їх сполошив. До шайки належать Ст. Демко, Мих. Ручка, Іван Глинський та Адам Немец. Стверджено, що Демко винаймив тому пів року фризієрський льокаль під бюром „Щадниці" в Народнім Домі, щоби звідтіля доконати влому. У змові з вломниками був возний „Щадниці" Васильчук, що мав уважати, коли в касі буде більша готівка. Критичної ночі було в касі 86,000 зл. і тому спільники взялися до роботи, яка, на щастя, їм не повелася. Стверджено теж, що ті самі вломники обікрали свого часу гр.-кат. капітулу, забравши з каси 40 тисяч зл. Ціла шайка знайшлася тепер у слідчій вязниці.

### ЦІННИЙ АЕРОЛІТ.

Із Сантіяґо да Чіле повідомляють, що на чілійсько-болівійському пограничі один робітник знайшов аеролит, що містив у собі велику скількість золота і плятини.

### ЖАХЛИВА АВТОБУСОВА КАТАСТРОФА В РУМУНІЇ.

Як повідомляють з Букарешту, в Тімошорі автобус, що віз 18 пасажирів, упав з розмоклої шоси в пропасть і розбився. Пять осіб згинули на місці, інші тяжко потовклися. Шофер, що вийшов з катастрофи живим, збожеволів.

### ТВОРЯТЬСЯ ПІДМОРСЬКІ ГОРИ.

Показалося, що причиною землетрусу на Формозі було пересування величезних підморських масивів біля цього острова. Ґеольоґічна будова цілого району Формози є така, що там відбуваються тектонічні процеси творення підморських гір. Тому можна надіятися повторення землетрусу. За дотеперішніми підрахунками підчас останнього землетрусу на Формозі втратили життя 3,185 осіб, ранених є 10,630. Поверх 15 тисяч домів завалились, двацять кілька тисяч є ушкоджених.

### СМЕРТЬ ПАСТОРА З ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ.

У Шотляндії помер відомий пастор Адамс, який на Різдво 1914 р. підчас боїв на англійсько-німецькім фронті зробив самостійну спробу перемиря. Як полковий священик відвідав він у першому ряді окопів шотляндський полк. Увесь простір до німецьких окопів закривали трупи вбитих і ранених. Пастор, не надумуючись, підніс угору руки, вийшов на вал і у відповідь на німецькі вистріли голосно заспівав різдвяну пісню. Тоді з німецького боку вийшов німецький офіцир і казав припинити стріляння. Перемиря, підчас якого з обох сторін збирали трупи, що лежали горами на землі, тривало годину. Було це перше і єдине неофіціяльне перемиря на цьому фронті за ввесь час боїв.

### НОВИЙ РІД ТУРИСТИКИ.

Французькі залізниці вводять цього року цікаву іновацію, що без сумніву буде користуватися великим успіхом, особливо серед молоді. Відновлено і пероблено більше число товарових вагонів на вагони кампінгові, в яких при помочі власних домових річей, як полеві ліжка, кухні, столи і т. п. можна уладитись як у кампінговім дімку. Вагони, які можуть винаймити групи з 8—10 осіб, дочіплюють до особових потягів, переносячи учасників з місця на місце з гідно з уложеною довільно маршрутою. У вибраних учасниками місцевостях вагон лишається кілька годин або й днів, творячи базу для прогульок в околиці, опісля рушають у дальшу дорогу. Ціна винайму вагону незвичайно приступна, бо обчислена на 18 фр. денно, 110 фр. тижнево і 400 фр. місячно. Крім того учасники платять пів білету 3. кляси за віддаль, перебуту підчас прогульки.

## ІТАЛІЯ ДАЛІ ГОТУЄТЬСЯ ДО ВІЙНИ В АФРИЦІ

РИМ. — На передодні нарад угодової комісії, яка радитиме в Медіоляні над злагодою італійсько-етіопського конфлікту, Італія висилає до Африки сабавдську дивізію. Це вже буде третя з черги дивізія, вислана до східньої Африки.

### НЕЗАДОВОЛЕНІ З АНГЛІЇ.

РИМ. — Вся італійська преса є заповнена атаками на Велику Британію за її вмішування в італійсько-етіопський конфлікт. Кажеться, що Велика Британія має посілости по цілім світі й саме тому повинна знати, що й інші держави мають право на такі кольонії. Є теж багато голосів, у яких критикується дуже гостро англійську пресу. Питають ту пресу, хто це її настановив цензором чи опікуном над Італією і чому це вона прибирає супроти Італії тон проповідника. Кажеться далі, що Англія не може покликуватися на якісь спеціяльні привилеї, тільки їй одній Богом дані, бо такі привилеї належаться теж іншим народам.

### НЕ МОЖУТЬ СФОРМУВАТИ МІНІСТЕРСЬКОГО КАБІНЕТУ.

ПАРИЖ. — Уже давно Франція не переходила такої міністерської кризи, як тепер. Прямо неможливо сформувати такого кабінету, який міг би мати надію, що вдержиться і дістане парляментарну більшість за собою. Монархісти визискують скрутне положення і влаштовують демонстрації ніби під притокою, що борються за те, щоб недопустити до обниження вартости франка.

### БІРЖЕВІ ПАПЕРИ ІДУТЬ ВГОРУ, АЛЕ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. — Німеччина переживає добрі часи, коли можна їх міряти тим, що діється на німецьких біржах. Всі вартостеві папери пішли вгору, і то високо. Наступив час „буму", подібного до того, як був в Америці перед біржевим крахом. Ломлять собі голову, що це властиво сталося, яка причина такої звишки вартости паперів. І приходять до переконання, що в Німеччині йде до девальюації. Тим, що марка спадатиме у вартости, виправдується попит на вартостеві папери.

### СУДЯТЬ БУВШОГО МІНІСТРА.

ПАРИЖ. — Рене Ренолт, бувший міністер справедливости, відповідає перед судом за те, що вживав своїх впливів, щоб ратувати А. Ставіського від тюрми. Кажуть, що він дістав за те 50,000 франків. А через Ставіського стратили люди понад біліон франків.

### КАРДИНАЛ У СПРАВІ АРЕШТОВАНИХ ЧЕРНИЦЬ І ЧЕРЦІВ.

БЕРЛІН. — Кардинал Бертрам, архиепископ міста Бресляв, видав заяву, в якій осуджує тих черниць і черців, що не повинувалися державним валютовим законам і вивозили валюту поза межі Німеччини. Він подає, що по відбуттю кари світської буде ще переведене над ними окреме канонічне слідство. Кардинал зазначує, що судейські німецькі власти виразно зазначили ріжницю між поодинокими особами, які допустилися нарушення законів, і католицькою церквою й католицькими монашими чинами. Обвинувачення відносилося тільки до осіб як таких. Кардинал підкреслив ще й те, що він має повне довіря до німецьких судів.

### АНҐЛІЙСЬКИЙ АРХИЕПИСКОП ПРО НІМЕЧЧИНУ.

ЛОНДОН. — Кентербурський архиепископ говорив на зборах Вищої Палати Синоду Анґліканської Церкви про відношення до Німеччини. Він заявив, що те, що тепер сказав Гітлер, є ґарантією, що німецький нарід щиро думає про замирення. Тому треба змазати те, що було, й не уважати далі Німеччини як держави, яка програла війну і якій треба приказувати й силою вимушувати на ній виконання того, що їй наказано. Треба, казав архиепископ, трактувати Німеччину як собі рівну. І не треба забувати, що коли вона прогрішилась, то й інші держави не є без гріха.

При кінці архиепископ звернув увагу Німеччині, що як там буде ширитися поганство, то проти цього стане весь християнський світ.

### ПОМЕР ҐЕНЕРАЛ ФОН ЛІНЗІНҐЕН.

БЕРЛІН. — Хто памятає 1915 рік світової війни і славну офензиву, яку поведено в Галичині проти російських військ, той пригадує собі славне імя ґенерала фон Лінзінґена, що прочистив Карпати, а потім заняв Стрий, звільнив Львів зпід московської інвазії й станув над Гнилою Липою, над якою стояли й Українські Січові Стрільці. Ґенерал Лінзінґен відомий іще й з того, що здобув велику твердиню Берестя Литовське та повів німецько-австрійські війська на Україну. Він помер у 85-тім році життя.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| ПЕРЕДПЛАТА: | | SUBSCRIPTION RATES: | |
|---|---|---|---|
| Поодиноке число три центи. | | Three cents a copy | |
| На рік | $6.00 | One year | $6.00 |
| На пів року | $3.25 | Six months | $3.25 |
| На три місяці | $1.75 | Three months | $1.75 |
| Число з пятниці (з англійською частю): | | Friday's Issue (with Ukrainian Weekly): | |
| На рік | $ 2.00 | One year | $ 2.00 |
| На пів року | $ 1.25 | Six months | $ 1.25 |
| В Джерзи Сити і Заграницею: | | Foreign and Jersey City Rates: | |
| На рік | $9.00 | One year | $9.00 |
| На пів року | $4.75 | Six months | $4.75 |
| На три місяці | $2.50 | Three months | $2.50 |

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

# ЩО МИ ПРИДБАЛИ?

**На іншім місці містимо відомости, які прислано нам з громади Шамокін, Па., в звязку з тими покликами, якими ми взиваємо наше громадянство подати нам деякі дати про українські громади в Америці. Як відомо, треба нам тих інформацій для Пропамятної Книги У. Н. Союза. При тій нагоді зазначуємо, що вже знайшлися такі свідомі одиниці по громадах, що відозвалися на ті поклики, а багато є ще таких, що про це не дбають. І тому саме наводимо як приклад одну з найстарших наших громад в Америці, щоб ми пізнали на одній громаді, яку це велику вартість мав би зібраний нами матеріял, якби так можна його мати з усіх наших громад в Америці. Річ ясна, що ми здаємо собі добре справу з того, що нам не стає часу, ні нема спромоги такий матеріял уже тепер зібрати. Всежтаки ми вживемо всіх засобів, щоб якнайбільше того матеріялу зібрати, щоб тим чином улекшити дорогу тим, що потім спеціяльно цею справою будуть займатися. Хай би в нашу Пропамятну Книгу ввійшли тільки сухі цифри щодо того, скільки маємо по громадах ріжних організацій, скільки професіоналістів, скільки бизнесів і т. п. — то все те матиме вже певну вартість. Воно буде хоч початком до якоїсь статистики, на підставі якої буде можна потім обчислити хоч приблизно українську силу в Америці.**

**Та є ще одна справа, якщо хочемо думати про нашу національну будуччину в Америці. Нам треба знайти нові способи приєднування до української справи і до активної праці для цеї справи отті нові кадри нової ґенерації, яка вибилася інтелектом чи бизнесовим спритом, а яка на ділі стоїть осторонь від українського життя. Зачата нами спроба зібрання певних статистичних дат щодо тих сил уже тепер відчиняє нам очі, що навіть по деяких малих громадах маємо багато інтелектуальних сил, що вийшли з українського роду, що вигодувані й вивчені трудом українських батьків. Та, на жаль, тих сил не видно там, де видвигається українська справа. Ті сили, хоч мають вищу освіту, не виказують на українськім полі ніякої не то політичної, але й чисто освітньої, культурної активности. Це незаперечні факти. І над ними треба застановитися. Не згадуємо про це на те, щоб тому молодому поколінню робити якісь викиди. Ми тільки стверджуємо, що наша стара іміґрація видала з себе нову інтелектуальну чи бизнесову силу, яка не є нами використана. Треба припускати, що між тими невикористаними силами є багато таких, що колиб на них звернути пильну увагу, можнаб мати з них навіть щирих і совісних народніх робітників. Та на всякий випадок це є те, що ми придбали. Того придбання не можна легковажити. І тому воно повинно бути нами в першу чергу зареєстроване, а потім використане.**

# ЮЗЕФ ПІЛСУДСЬКИЙ

I.

„Польщу збудили до самостійного життя повстанські роди" („роди повстанче"), — казав мені перед десятьма роками один визначний польський публіцист. Цим він хотів сказати, що традиція боротьби за незалежну Польщу найсильніше жила в тих польських родинах, що їх предки билися проти Росії в леґіонах цісаря Наполеона, в повстанських відділах року 1830 та року 1863.

Ця боротьба за самостійну Польщу проти царської реакційної Росії захоплювала не тільки Поляків. В польськім повстанню 1863 р. проти Росії хотів узяти участь відомий російський революціонер Михайло Бакунін. Офіцир царської армії Андрій Потебня, брат славнозвісного українського вченого Олександра Потебні, що був професором у харківськім університеті, перейшов 1863 року на бік польських повстанців і згинув у бою з російським військом.

Хоч у неволі під владою трох держав, Австрії, Росії та Німеччини, виростала хирлява ґенерація Поляків, що вже не мала віри й надії на визволення, всеж та віра горіла ще найбільше в „повстанських родинах". Це були ті, що їх діди і батьки повисли на шибеницях Муравйова - „Вєшателя", або гинули на далекім засланні в Сибірі й Туркестані. Пригадаймо, що Тарас Шевченко на засланні заприязнився був з одним із польських повстанців, Броніславом Залеським, якому присвятив і свої надхнені вірші.

Юзеф Пілсудський належав до „повстанського роду". Правда, не до польського, а до **литовського** роду. Історія давньої і новочасної Польщі дає нам неоднин приклад того, як для польської держави, для її сили і могутности, нарешті для її визволення великі заслуги робили не чистокровні „расові" Поляки, а спольщені приходьки з інших народів: Українці, Білорусини, Литовці і т. д. Князь Ярема Вишневецький, завзятий ворог козацької України за гетьмана Богдана Хмельницького, був українського роду, але він хотів насадити римокатолицтво і польщину навіть на Лівобережній Україні. Син Яреми, Михайло Вишневецький, був 1669 р. вибраний на польський трон. Досліди польського історика Равіти-Гавронського показують, що провідник польської війни проти Росії 1794 р., Косцюшко, був із тої самої родини, що й Семен Палій, славний козацький полковник на Правобережній Україні за часів гетьмана Мазепи. Великий польський поет Адам Міцкевич, що все життя своє пробув на еміґрації з вірою в воскресення польської держави, був білоруського роду.

Рід Пілсудського належить до литовської, давно спольщеної шляхти. Любов до Польщі та революційну завзяту ненависть до гнобителів польського народу вщепила йому його мати. З молодих літ він бере участь у революційних польських організаціях, мріє про відродження самостійної польської держави. Молодий Пілсудський розуміє, що нові держави в наших часах повстають двома шляхами: через **революції** та через **війни**. Він ще при кінці 19-го віку береться до організації польської революційної сили на польських землях під царською Росією.

Російська Польща при кінці 19-го і на початку 20-го століття робила величезний поступ у господарськім розвою. Польський промисл, особливо текстильний і залізний, поставляв свої вироби на цілу величезну російську державу. Польська буржуазія, що добре заробляла на цій торговлі, зі страхом і ненавистю дивилася на те, як Пілсудський готував з допомогою своєї революційної організації — польської соціялістичної партії — відірвати так звану Конґресову Польщу від Росії. Ці ситі і задоволені зі своїх „бизнесів" з Москвою й Петербургом Поляки не могли бути спільниками Пілсудського. Пілсудський бачив перед собою тільки одну революційну клясу в Польщі: польських робітників та невеликі гуртки польської студентської молоді. З цими групами почав Пілсудський готуватися до революції і, вразі потреби, також до війни проти Росії. У редагованім ним часописі польської соціялістичної партії, „Роботнік", Пілсудський боровся проти безідейности і безпорадности польського міщанства, але мусів також творити фронт проти тих польських соціялістів, що вважали боротьбу за незалежну Польщу ділом, непотрібним для польського пролетаріяту (Роза Люксенбурґ, Ф. Дзержинський і ін.). Для польського міщанства Пілсудський був „бандитом", що псує добрі відносини з „братньою, славянською Росією", В очах „лівих" польських соціялістів, що стояли в звязку з російськими большевиками, Пілсудський і його партія були „шовіністами" і „реакціонерами".

Російська революція 1905 р. не вдалася. Не мали успіху й спроби Пілсудського використати російсько-японську війну для організації національної революції в Польщі. Ще міцна була царська держава і своєю силою вона імпонувала навіть тим Полякам, що жили в Австрії та в Німеччині. Царська дипльоматія не жалувала обіцянок для Поляків перед світовою війною. На „Славянськім зізді" в чеськім Празі 1912 року дійшло до братання між російськими та польськими націоналістами („народові демократи").

В той час Пілсудський уже не мав особливої потреби боротися словом, живим і друкованим, проти польських москвофілів, що вірили в можливість „автономії" Польщі під владою російського царя. Історія йшла до світової війни 1914 року. Провідник польських соціялістів, Пілсудський, готував кадри для польського війська, щоби боротися проти Росії. **Діло** стояло на черзі, а не слово.

(Кінець буде).

С. Н.

# „В УКРАЇНІ КИПИТЬ"

Під таким наголовком помістила урядова „Прайсіше Цайтунг" ч. 129. з 10. травня н. р. передову статтю, прислану своїм кореспондентом з Москви. Стаття настільки цікава, що ми дозволимо собі подати її у нас майже повністю.

В Україні — читаємо там на вступі — слідний був завжди й виразно **сепаратистичний рух**, себто бажання мати власну незалежну державу. Національна свідомість і любов своєї батьківщини серед усіх кол населення вкорінені глибоко. Не диво, що Українська Совєтська Республика, яку зрештою вимушено силою і яка тримається виключно силою, є найбільшою журою центрального совєтського уряду у Кремлі. Ніде в цілому СССР совєтська влада не натрапила на такий спротив, ніде не було так багато явних заворушень і повстань та стільки таємних змов, як там.

Все те має тим більше значіння, що ті українські спротиви та протести не викликані тільки неприхильністю до теперішньої совєтської влади, але мають своє джерело у ненависти вільної України до московської держави, що триває від століть. Коли нині українські настрої і змагання мають гасла „Геть з червоною Москвою!", то в середновічю таким гаслом було „Геть з московським царем!" „Геть з Москвою!" лунало й тоді, коли Петербург був уже столицею царської імперії. Для Українців є Великороси, що стали пізніше носіями російської державности, якої серцем стала Москва, зненавидженими Москалями. Москва стала для них синонімом поневолення і є ним нині дійсно та у високій мірі. Ніколи Українці не покидали думки принайменше про автономну Україну й спеціяльно підчас світової війни розбудились та зросли надії Українців.

Яскраве світло на теперішнє положення в Україні кидають урядові звідомлення комісаря внутрішніх справ УССР, Балицького, який не скриває зовсім того, що противосовєтські настрої зростають там постійно і можуть бути загрозливі для прилюдної безпеки.

В дальшому автор тої статті наводить знані вже факти зі звідомлення Балицького про тайні організації серед робітництва України, про саботажі й терористичні акти, і кінчить так:

Наведені в тому урядовому звідомленні дані говорять дуже пророчисто та одночасно **страшною мовою**. Незвичайно сильне є бажання волі серед Українців; це бажання зростає нагально і постійно; воно формується й організується все наново проти московського ярма, хоч сотні й тисячі Українців що місяця гинуть як жертви чуйної і невблаганої жорстокої ГПУ. Відкрито 69 боєвих організацій проти Москви і 174 атентати проти її висланців — за час 7 місяців. А це означає **сотні, тисячі мучеників за волю України!** Однаке це не спиняє нікого, бо все нові борці стають на їх місце, як це виходить зрештою недвозначно зі звідомлення Балицького.

Зрозуміла річ — кінчить автор, — що Кремль мусить усім тим журитися і тому шукає собі союзників проти своїх громадян у чужих державах. Але незрозуміле, що він таких союзників — знаходить. — („Діло").

Память героїв визвольних змагань найкраще пошануєте датком на будову Музею Визвольної Боротьби України.

# ГРОМАДА ШАМОКІН, ПА.

**(Відповіди на питання, поставлені в квестіонарі, призначеним для пропамятної книги У. Н. Союза).**

**1. Shamokin, Pennsylvania, Northumberland Co.**

2. Родин 306, осіб 2,187.

3. Перші еміґранти прибули в 1882 році, переважно з західньої Галичини, з повітів: грибівського, новосандецького, горлицького, сяніцького, а також з повітів земплінського і шариського на Закарпаттю.

4. Працюють: старші переважно в майнах, а молодж за клерків по склепах чи офісах, у фабриках шовку, сорочок і т. п.

5. Товариство Українських Братств має членів 150, а маєток виносить $25,000.

Найстарше Братство: св. Кирила і Методія має членів 63, маєток $4,000.

Братство св. Арх. Михаїла має членів 74, маєток $5,400.

Сестрицтво св. Анни має членкиць 220, маєток $7,073.

6. Церква: гр. кат. Преображення Господнього. Парох о. Михайло Олексів. Парохіяни: Галичани і з Закарпаття.

Вартість церкви, цвинтаря і парохіяльних будинків (3 доми) $250,000.

Церковний хор „Бандурист" має членів 50, а молодечий хор 35.

7. Народній Дім є при Товаристві Українських Братств.

8. Школа парохіяльна вечірня. Дітей 250. Олександер Дроздяк дяковчитель, помічні: п. Анна Шквір, Анна Ференц, Дмитро Ференц, Петро Ворґач.

9. Бизнесмени - гросерники: Михайло Янкович, Михайло Колодій, Іван Лесяк, Михайло Лесяк, Денис Кулянда і браття, Іван Пирожок, Павло Колодій, Ярослав Дзьомбеляк, Іван Ференц, Василь Карпяк, Іван Ревиляк, Рудольф Янкович, Іван Мерена, Марко Сметана, Павло Маслей, К. Лазовський.

10. Власники готелів (салунів): Олександер Цьовка, Демко Ядловський, Сидор Вишовський, М. Клембара, Йосиф Тадрик, Семен Слезін, Дмитро Лещинський, Кость Заграй, Йосиф Корбич, Никифор Дудра, Теодор Ворґач, Микола Бакович, Павло Бобак, Евґен Малиняк, Іван Гуцуляк.

Будівничі (контрактори): Лев Корбич і спілка, Іван Косак.

Фарбярі: Іван Подобинський, Стефан Логаза, Іван Хомяк.

Голярі (барбери): Іван Новак, Теодор Логаза, Микола Дудра.

Священики: о. М. Олексів, о. Юрій Кондра.

Адвокати: Іван Кописцянський, Володимир І. Глова.

Лікарі: Юрій В. Шаршонь, Юрій Семен, Михайло Клембара, Василь Котаньчик, М. Буряк.

Аптикарі: Володимир А. Шаршонь, Михайло Малиняк, Іван Старінчак.

Техніки (інжиніри): Яромій Олексів, Іван Заяць.

Учителі вищих шкіл (гай скулс): Йосиф Семен, Данило Квашньовський, Михайло Котаньчик, Віктор Пик, Олена Адамяк (Мюзік енд Арт Супервайзор), Володимир Вислоцький, Петро Ковальчик, Анна Логаза, Йосиф Старінчак.

Учителі вселюдних шкіл (ґрейд скулс): Анна Хомяк, Марія Кухта, Михайло Страхоцький, Вінкентій Поливка, Михайло Кухта.

Вчителька музики: пані Олена Вайзер-Константкевич.

Шпитальні доглядачки (норзки): Ева Котаньчик, Анна Поливка, Анна Хомяк, Марія Льорчак.

Бібліотека є при Товаристві Українських Братств, дар бл. п. о. Івана Константкевича. Книжок 345.

Організація молодіжи „Амер. Асосіейшон", членів 75, дівчат членкиць 35.

Українська банда й орхестра при церкві (парохіяльна). Членів 55. Лідер: Теодор Логаза.

Шкільний парохіяльний фонд при церкві Преображення виносить $1,076.15.

Ситизенський клюб.

Замітні події: Кождого року громада дає в березні концерт у честь Шевченка. В 1934 р. відсвятковано 50-літній ювилей заложення громади. Також у 1934 році відсвятковано 40-літній ювилей У. Н. Союза.

Зібрано на Позичку Національної Оборони кругло $1,000. (Збирали: О. Шаршонь і О. Дроздяк). Окремо вислано на ріжні цілі, як: поневолені, Рідна Школа, інваліди і т. п., $900.

У банковій інституції „Піплс Трост Ко." директорами є в більшости Українці: Іван Кописцянський, О. Шаршонь, Микита Габура, Михайло Колодій, Іван Лесяк, Іван Мерена, Михайло Е. Семен (касієр). Урядовцями в тім банку є Українці: Іван Мерена (мол.), Афтан Кулянда.

Почтмайстри: Іван Мерена на „Ексцелзіор", Володимир Старінчак в Рото (Брейда).

Погребник: Іван Цьовка.

Зібрали і подали: **Олексій Шаршонь**, головний радний У. Н. Союза; **Олександер Дроздяк**, дяковчитель.

**В. Будзиновський.**

# ДІДЬЧІ ГРОШІ

(2)

Тепер прийшло ще гірше. Вона мусіла лізти на камінисту гору. Спека була така, що по рівній, гладкій дорозі тяжко було йти, не то під гору. Все, коли вже підходила до вершка, скочувалася назад вниз. І знов мусіла спинатися, хоч не хоч. Всі кости, всі мязи, всі стегна боліли її, вона задихалася. А десь, то з боку, то за нею, хтось регоче. Озирається, нема нікого. Дивиться в сей бік, то регіт чути з того боку; обернеться, то хтось регоче з сего боку.

Підійшла так високо, що побачила на гострім вершку гори величезний камінь. Такий великий, як церква в місті. Стоячи на такій підвалині, камінь хитався. Як би втратив рівновагу, мусів би впасти на неї і зробити з неї саламаху.

Гур-р! Камінь став котитися.

Анна схопилася і сіла на ліжку. Спершу не виділа нічого. Коли глянула в сторону скрині, заперло їй віддих.

— Свят Христе! Що се?

На скрини сиділо щось: чорне і ціле кудлате. Очи огнисті, великі. Писок, дірки носа також світяться.

— Боже мій, то чорт! Сидить на моїх грошах...

Почула смрід сірки. До неї висунулося чорне рамя. Вона вмліла.

По довшій хвили, коли правильне, глибоке дихання показало, що Анна спить, зза скрині висунулася рука, присунула до себе кудлату голову із світячими очима і з кімнати висунувся хильцем Сивулич. В його руках був гарбуз, окутаний кожухом ланцухової собаки, застріленої тому два роки. В гарбузі були вирізані діри на очи, ніс і уста. В середині був кусник свічки.

Собачий кожух пішов назад до сіней перед двері. Гарбуз Кіндрат порізав, кинув до свиннячого корита на подвірю і пішов спати.

Не довго спав, бо то вже було над ранком, і, правду кажучи, його утома засильно розбурхала його, щоби він міг зараз вснути. Взяв мітлу і пішов замітати подвіря. Ледви зачав, з хати вийшла Анна бліда, заплакана.

— Мати Божа! Як ти виглядаєш? — спитав шурин, неначе здивований.

— Хочу з тобою побалакати.

— Тобі може недобре?

— Ти нічого не чув в ночи?

— Я в ночи сплю.

— Слухай, Кіндрате. Порадь мені, що зробити з грішми. Я їх не хочу мати у себе, ні для себе. Може би ми пішли порадитися до еґомосця?

— Щоби зіхати на саме дно пекла?

— Що ти верзеш?! Як би я дала на боже...

— Ти хочеш підкупити Бога? Правда. Люди дають на боже ще більші гроші. Дають цілі маєтки. Дають, бо не знають, що чинять.

— Не второпаю.

— Лиш троха подумай! Як хто прогрішиться проти людського права, то суд засудить його на кримінал, а хоч би лиш на арешт. Як міркуєш? Що суд зробив би, як би злодій „дав на суд", себто як би, вкравши пару коней, давав судови десять гульденів? Чи такому суд простив би його злодійство? Ні! Не лиш за крадіж засудить. Ще й за підкупство засудить його.

— То щож я зроблю, безталанна?

— Зробити щось доброго. Дати такому, що має родину, діти. Ті діти знов будуть мати діти...

— А ти взяв би? Для твоїх дітей...

Став чіхатися за вухом, будьтоби вбила в його голову прикрого клина.

— Що правда, мої діти, то неначе твої, бо то діти твоєї рідної сестри. Та з тої рації я не хотів би сам збогатитися твоїми грішми.

— Я й так мої гроші записала би тобі, бо у тебе жию і не зле мені тут. Поки тих грошей не спекаюся, не буду мати годиночки спокою.

Нарешті добре серце шурина змякло. Він промовив зворушеним голосом:

— Анно! Може то нечистий спокушує мене. Та я висповідаюся. Я лиш тому прийму, щоби тебе увільнити від постійної тривоги, щоби ти могла спокійно спати. Не радо роблю се, та... в імя боже!

— Надіюся, що на тім світі порахують се в мою користь. Бо коли хто щось добре зробить, коли добре зробить сироті або вдові, то се не може бути гріхом.

Кажучи се, Кіндрат погадав собі, що вдова може колись отямитися і схоче гроші дістати назад. Тоді був би клопіт. Щонайменше, в родині прийшло би до прикрих сварів. Він сказав:

— Коли ти такий упертюх і не хочеш інакше, то зробім якось так, щоби зависні люди не вигадували на мене яких нісенітниць. Зробім се нотаріяльно. Як зробимо в суді, то й буде коштувати.

Анна радо згодилася. Ідучи з нею до міста, Кіндрат дорогу клепав молитви.

До Анни чорт вже не навідувався.

(Кінець).

**ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.**

# МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЕМБРІДЖ, ПА. Відділ 276 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться дня 9-го червня 1935 року. Кождий член обовязаний бути приявний на зборах. Члени, що не будуть приявні, будуть карані згідно з ухвалою. — І. Новаковський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. ім. Тараса Шевченка, від. 176, повідомляє, що збори відбудуться 10-го червня в гали церковній на Бори Сайд. Просимо всіх членів прибути на збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Ю. Небор, предс.; З. Олійник, рек. секр.; П. Бабяк, фін. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що в неділю, 9-го червня відбудуться піврічні збори, а перед зборами в годині 12:30 буде спільна фотографія цілого відділу. Отже просимо всіх членів, старших і молодечий відділ, явитися точно в означеній годині в Українській Гали, 849 Н. Фрeклин вул. — Василь Стриковський, предс.; Антін Гарвеим, кас.; Микола Ю. Сєник, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 8-го червня, точно в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст ф-та вул. Кождий член має явитися на цих зборах, бо маємо важні справи до вирішення, як рівнож кождий член повинен вирівнати свої вкладки. Нових членів приводіть точно на час. Неприявний член без оправдання буде відпічальний згідно зі статутом. — Д. Костишин.

# НА БІЖУЧІ ТЕМИ

### ДЕ ЗОЛОТА СЕРЕДИНА?

По недавній промові о. Чарлза Коклина у великій салі Медисон Сквер Ґарден у Ню Йорку в приявности яких 20.000 осіб про цей виступ заговорили газети й духовники.

З одного боку д-р Генрі Ліч, рідактор журналу „Форум", говорив перед зборами укінчених студентів у протестантській теольоґічній семинарії „Юніон". Він хвалив о. Коклина як пророка. Казав, що о. Коклин подав нам цікаві пояснення до проповіди Христа на горі. І додав, що виступ о. Коклина починає відродження впливу духовенства на публичну опінію.

У неділю по виступі о. Коклина в одній протестантській церкві в Ню Йорку говорив проповідник д-р Піл про о. Коклина як про одного з кандидатів на американськкго диктатора, як про людину, напів божевільну жадобою влади, як клерикального демаґоґа та дикого священика.

Отже хто любить чужими думками жити, має в чім вибирати. Словом, вибирай собі, люба, котрий тобі милий.

### СКІЛЬКИ КОМУ ЗАСЛУГИ?

З приводу першої річниці уродин пятачок у канадійській родині Діонів говорив д-р Дафов, що „бабував" при їх уродженню, про питання, чому треба завдячити, що цих пятеро дітей удержалися при життю.

Говорив д-р Дафов, що двом річам мають вони завдячити своє життя: перше, здоровому походженню, себто здоровим родичам; друге, модерній медичній науці.

Варта би почути, що й скільки завдячує одідиченню здоровля, а скільки медичній науці. Чого не може зробити медична наука, не дивлячися на добре одідичення, і чого не зробить добре одідичення без науки?

### ЯКА В ТІМ СИЛА?

У Стонтоні, в стейті Верджінія, відслонено в память Вудрова Вилсона його портрет, намальований славним малярем, Грейемом Кутесом. При тій нагоді адмірал Ґрейсон казав, що в місцевости повстала організація, що поклала собі завданням зробити це місце цілю патріотичного паломництва, а інший бесідник, що говорив про особисте знайомство з Вилсоном, казав, що Вилсон перейде в вічну память як учитель і як творець слів, що стали основою важних міжнародніх умов.

Як творця гарних слів будуть його з вдячністю згадувати ті, для котрих по гарних словах пішли гарні діла. Та що мають про творця гарних слів сказати ті, котрим лишилися тільки гарні слова? Якщо й у них память має бути вічна, то яка це буде память?

### ЧИ ПОПЛАЧУЄ РЕВОЛЮЦІЯ?

Відомий американський фільософ Еверет Дін Мартин написав книжку під наголовком: Прощання з революцією.

У цій книжці Мартин переходить історії всіх революцій, від найстарших відомих революцій у Греції аж до найновіших революцій у Росії, Італії й Німеччині, та кожду з них мірить намірами, які голосили її провідники при її починанню. Такими мірами він доказує, що ніодна революція не виконала наміреної ціли, себто кожда з них була невдала. На тій основі він просто приходить до переконання, що революції не варта й робити.

До такого висновку приходить фільософ, що сів собі преспокійно в кабінеті, розтягнув перед собою кожду революцію й почав її мірити ярдом кличів революційних провідників. Та він самий каже, що революцію не роблять провідники, а маси. Чи розумно тоді мірити масовий рух кличами провідників? Чому не мірити кличами провідників самих провідників, а руху мас бажаннями мас?



# ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

### ВЕЛИКИЙ ПОПИТ ЗА КНИЖКОЮ ОСИПА ТУРЯНСЬКОГО.

З голосів читачів по наших часописах і з американської критики видко, що переклад нашого визначного літературного твору одержує вижидане зацікавлення й заслужене признання. Це признання приспішує в значній мірі попит за нашою книжкою на американськім ринку для поширення її між чужинецькою публикою та матиме бажаний вплив і на наше громадянство, котре робило замовлення на книжку залежним від її остаточного виходу з друку. Тепер українське громадянство не може вимовлятися ані тим, що ще нема товару, ані тим, що буцімто не знати ще, як американська критика поставиться до української книжки.

Дійсної культурної цінности не зменшує ні час, ні обставини, ні ніякі дрібничкові упередження. Доказом цього є вельми тепла оцінка нашої книжки в нюйорськім „Таймсі" з минулої неділі, де критик між іншим зазначує, що твір Турянського „заслугує на місце поруч з багатьома щирими та горячими протестами духа, що виринули з світової війни". А треба мати на увазі, що голос критики нюйорського передового часопису є рішаючим для продавців книжкових продуктів і видавництв в Америці й поза Америкою. За цією оцінкою підуть незабаром й інші визначні місцеві й позамісцеві часописи, котрі одержали примірники для видання свойого осуду про цю небуденну книжку. Крім того накладня одержує признання від американських письменників та приватних осіб, а перекладач має щоденну нагоду чути від українських читачів старшого й молодшого покоління слова захоплення цією повістю. Всі вони підкреслюють, що переклад читається легко з огляду на добір висловів, які подекуди лагодять різкість ориґіналу.

І тому булоб воно прямо незрозуміле, колиб щонайменше сорок тисяч нашого свідомішого громадянства, зорґанізованого в більших і менших установах чи товариствах, віднеслося байдуже до появи нашої книжки у чужій мові та колиб це громадянство пропустило нагоду повеличатися перед чужинцями гідним досягненням нашої культури. Це досягнення може дати нам безсумнівний кредит. Культурність якогось народу пізнати по його бажанню набувати якнайбільшу освіту, а бажання тої освіти мириться скількістю видавництв і їх поширенням серед даного громадянства. Наш нарід має претенсії на те, щоб чужинці вважали його культурним, та щоб з ним числилися при всякій нагоді. Тож нехай дасть він чужинцям доказ того, що вміє наглядно оцінити умову працю свойого визначного письменника, яким починають інтересуватися чинники неукраїнського походження. Перекладач є певний того, що українські читачі відтепер будуть знаходити в наших і в американських часописах принагідні вістки про поступ у поширенню книжки Турянського.

При цій нагоді дуже просить підписаний наших громадян, яким вислано примірники на рахунок, щоб по можности якнайскорше переслали належитість на адресу накладні: EMPIRE PUBLISHING CO., 551 FIFTH AVE., NEW YORK CITY

**А. Микитяк.**

---

1935 рік є ювилейним роком десятьліття Музею Визвольної Боротьби України.

Жертва на Музей Визвольної Боротьби України є доказом готовости кожного Українця до дальших змагань за національну незалежність.

# З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

### БОСТОН, МАСС.

**Патріотична маніфестація.**

Кождого року Американці міста Бостону святкують торжественно „Пейтріот Дей", який припадає на день 17 червня. Цього року це свято випаде особливо величаво і стягне сотки тисяч людей з Бостону й околиці. Говернор Керлі видав проклямацію, якою взиває віддати пошану героям американської революції, що боролись і згинули за волю і демократію, за свобідну американську державу. На сьогорічній маніфестації будуть визначні представники уряду й армії. На цю параду перший раз запросили офіціяльно до участи і нас, Українців, як представників — бездержавної нації. Боротьба нашого народу в краю, наша пісня, наші танки, наша культура звернули увагу на наші змагання і на наше славне українське імя.

В тій маніфестації треба взяти величаву участь не тільки Українцям з Бостону, але і з дальших місцевостей. Треба нам виступити здисципліновано і солідарно й у пародніх строях, а це все зробить своє враження. Все те буде зняте на фільму Американцями і буде показуване по цілій Америці. Буде положений нами вінець з українською відзнакою і українським прапором у честь того ґенерала, що поляг в обороні Бостону. І буде виголошена при тій нагоді по українськи й анґлійськи відповідна промова.

Збірка буде коло укр. прав. церкви, а звідтам похід до Чарлзтавн, де відбудеться парада.

За Комітет:

**Н. Дaвискиба.**

**Додаток:** У звязку з тим подаємо письмо, яке наспіло до комітету на руки о. Желехівського, як відповідь на нашу згоду взяти участь у тім святі:

Rev. Fr. Joseph Zelechivsky,
74 Highland Street,
Roxbury, Mass.

Reverend Father: —

Your very kind acceptance of my invitation to participate in the 17th of June Celebration Parade has been received by me and I wish to assure you that the people of Charlestown and their 500,000 visitors on the 17th will pay to you and your loyal followers a tribute that will live in your memories for years to come.

I also wish to assure you that your very kind offer of pictures will be more than appreciated and we will make every possible use of them, because I believe that I and the Committee deem it an honor, to have with us men and women, who cherish in their hearts the beliefs and the love of freedom that was so sacrificially handed down to us by our forefathers.

May I express to you and your loyal flock the wish that we will join with you at some early date in the celebration of the complete freedom of the Ukrainian people.

Sincerely yours,
(S) JONH J. MOREY,
Chief Marshal,
Bunker Hill Day Parade.

---

Музей Визвольної Боротьби України виховує майбутні покоління борців за її незалежність. Жертвуйте всі на будову Українського Дому в Празі.

Увіковічнім память героїв боротьби за нашу державність. Збудуймо Музей Визвольної Боротьби України!

## ОБРАЗКИ З БОЛЯШЕВІЇ.

**СТАРА И НОВА МОСКВА.**

**У місті східних екстремів. — Хмародери й новітня контроля, волоцюги, підкупство й телефонічні директори-грабіжники.**

—o—

Під повищим заголовком приносить „Нае Ціріхер Цайтунг" кілька образців, що найкраще характеризують мораль найбільшого большевицького міста. Цікаве, що ті образці взяті з московської преси.

**„Вугловики".**

„Вугловики", це ті люди, що стоять на вуглах великих вулиць, безробітні, поправді занятi сумнівною роботою. Зовуть їх „розхрістанцями". Довкола них після науки збирається шкільна молодь: ділиться награбованим і обдумує нові пляни нападу. Ця шкільна молодь із „розхрістанцями" відбирає добрим дітям шапки, нападає шкільну „гардеробу" та грабує. За словами большевицького автора: „В деяких московських школах цей союз учеників із вуличниками прибрав розбишацький характер... Бувають випадки, що нападали на комсомольців. Нераз приходило по школах до бійки на ножі. Так стоїть справа із славними горожанами нашого чудового пролетарського завтра" (молоді).

**Заступники.**

Москва повна „заступників". Із внутрішньої Росії приходять часто кримінальні типи як заступники провінціональних фабрик і інших підприємств, щоби в центральних совєтських властей, звичайно при помочі хабаря, виклопотати достави, підмоги, або зміну плянів. Тому, що большевицькі службовці низько платні, то ті „заступники" мусять добре оплачуватися, зате й собі нагородять.

**Телефон.**

Телефон був у давній Москві без закиду. А сьогодні? Один московський горожанин жаліється в „Ізвєстіях", що його телефон нараз перестав функціонувати „після довгої агонії". І хоч абонент день у день рекламує, минуло вже місяць, а телефону не направили. Цілу лявіну протестів вислав той власник телефону ч. 42—939.

Кілька днів після того дирекція московської телефонічної централі заявила в часописах, що той апарат уже направлений, а винуватців покарано грошевою карою. Показалося, що одно й друге брехня. Теер зацікавилися „генеральним" директром московських телефонів, Уваровом. Кримінальна минувшина не перешкоджувала Уварову займати таке високе становище. При тому теж виявилося, що „московська телефонічна служба це справжня Авгієва стайня".

В „Ізвєстіях" також жаліється якийсь Ізгоєв: „Коли хочете мати телефон, мусите підплатити монтера". Страшно багато є нелегально інстальованих телефонів. Уваров міняв телефони за цемент і інший матеріял, придумував видатки (нпр. на фіктивний „громадський дім у Дагестані") і з цілою зорганізованою ватагою виповнив „пляни" на 500 процентів — одначе в свою користь.

Та цей Уваров то лише капля води в морі уварівщини.

**Підглянула.**

Мама до дитини: — Так, так, доню: кого люблять, того і цілують.

Дитина: — А чи нашу служницю також люблять?

— Мама: — А деж там, дитинко!

Дитина: — Аво, мамцю, вчера татко так її цілував, як ви пішли до церкви!



## РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА.

**ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.**

На початку цього року тов. Любов, від. 45 У. Н. Союза, постановило, що має придбати на протязі року кожного місяця принаймні одного нового члена до Союза. Справа та стоїть так, що до кінця травня придбали ми вже 7 нових членів і певні, що до кінця року виконаємо те, до чого добровільно зобовязалися.

Ми, себто місцеві відділові урядники, постановили, що на протязі року треба нам відвідати кождого нашого члена особисто, таки в його домі, щоб пізнати окруження, в якім живуть наші члени. Ми хочемо переконатися, чому деякі члени не приходять на мітінги. І вже тепер можемо ствердити, що ті наші „візити" переконали нас, що деякі члени таки не годні приходити на мітінги. Та про це напишемо іншим разом.

Такими відвідинами хочемо віддати нашим членам товариську пошану і хочемо тим чином навязати тісний контакт між членами. А разом з тим маємо завжди з собою нові аплікації й шукаємо нових членів до У. Н. Союза.

При тій нагоді подаємо, що дня 9. червня б. р. зараз по богослуженню хочемо зняти спільну фотографію, тож просимо всіх наших членів явитися в Українській Галі під ч. 849 Н. Френклин ст.

М. Ю. Сеник.

—o—

**ШІКАҐО, ІЛЛ.**

Наша думка така, що наш У. Н. Союз перевів дуже розумну ухвалу, коли рішився видати Пропамятну Книгу У. Н. Союза. Такої книги, звідки можнаб черпати відомости про У. Н. Союз і нашу іміграцію, нам дуже треба. Це дуже велика памятка. І вже з того боку всі наші відділи повинні старатися, щоб там були подані всі ті інформації, про які згадується в квестіонарі, як теж повинні подбати, щоб були фотографічні відбитки відділів. Наше бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союза, рішило зняти фотографію з усіх членів, членниць і дітей для її поміщення в Пропамятній Книзі. Фотографія буде знята в неділю, 9. червня, в 12 год. в полудне, в церковній салі при Оклей і Райс ул. Думаємо, що всі 359 членів 221-го відділу обовязково подбають про те, щоби були на тій спільній фотографії, а тимсамим і в Пропамятній Книзі.

Тарас Шпікула, секр.

## ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

**Л. П., Ню Йорк, Н. Й.** — Ваша пересторога дуже слушна і розумна. Тільки з такими справами, коли говорите про особи і „Комітети" і їх „бизнеси", не можна виходити в газеті, а треба звернутися до Центрального Комітету в Ню Йорку чи національних товариств із зазивом, щоб звернули увагу своїм членам на того роду большевицькі підступи.

**Українець з Е. А., Н. Й.** — Це дуже гарно говорити про одного провідника. Часами народи ждуть цілими століттями, заки зявиться такий провідник. Хмельницькі, Мазепи, Шевченки чи Франки не знайдуться голосуванням і вибором на демократичний лад чи наставленням на лад фашистівський. В першу черту треба, щоб вони були. Маєте рацію, що без сильної влади, без авторитетного проводу, будуть далі жирувати на українським народі всякі отамани й амбітники. А-ле до створення цього авторитету прийде тоді, як ми будемо до цього підховані. Це буде природний і одиноко розумний спосіб створення такого проводу. Ми думаємо, що наш нарід є вже на тім шляху, що веде до цього.

## ПРОЯВИ БОГА

Життя, мудрість, любов, сила
Це прояви Божі,
Вони в вас, любенькі діти,
Мов в городці рожі.

Ви ж, дітоньки, неначе
Земленька плодюча,
Що дає квітоньці силу
И щоб була пахуча.

Тож про життя треба дбати,
Діти дорогенькі,
А за це вам те життя дасть
Хвилі солоденькі.

Тай в мудрости, піднімайтесь
Мов орел угору,
Побачите світло правди
В життю в кожну пору.

І в любові виростайте!
Цеж проява Бога,
В ній увидите, дітоньки,
Яка ціль — дорога.

Ще й про силу не забудьте,
Бо, як кажуть люди:
В сильнім тілі сила духа
Панувати буде.

Тож щоб в життю не довелось
Тяжко бідувати,
Треба про прояви Бога
Усе памятати.

Йосиф Буката.